

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu w r. 1927

Źródło:

Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny Rok 9 1929 zeszyt 3, strony 888-890

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

szawskiego 78,5 milj. zł. Obrót udzielonych pożyczek Związku lwowskiego 128,9 milj. zł.

Wzrost udzielonych kredytów przez spółdzielnie kredytowe wynosił:

w Związku poznańskim	20.997.652 zł
w Związku warszawskim	21.932.884 „
w Związku lwowskim (obróć)	57.401.289 „

Obrót towarowy w spółdzielniach U. Z. S. handlowych i wytwórczych przedstawił wartość 242,228,294 zł, czyli wynosił ca 30% więcej niż w roku zeszłym.

Przyrost kapitałów własnych w przecięciu na jedną spółdzielnię wynosi 21 tys. zł. Przeciętna wartość obrotu towarowego na jedną spółdzielnię rolniczo-handlową wynosiła w związku poznańskim 1,7 milj. zł., a w związku krakowskim 230 tys. zł.

Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu w r. 1927.

Według sprawozdania związkowego za rok 1927, rozwój spółdzielni, należących do Związku, przedstawiał się według „Poradnika Spółdzielni” jak następuje:

Liczba spółdzielni, wykazanych w sprawozdaniu, łącznie spółdzielni, położonych na terenie W. Miasta Gdańska w liczbie 2, wynosi w końcu roku sprawozdawczego 412. Z liczby tej przypada na spółdzielnie kredytowe 225, spółdzielnie rolniczo-handlowe (Rolniki) 79, spółdzielnie mleczarskie 22, inne spółdzielnie rolnicze 7, spółdzielnie spożywców 31, spółdzielnie mieszkaniowo-budowlane 17, spółdzielnie rzemieślniczo-handlowe 15 i na spółdzielnie różne 16.

Ogólna liczba członków spółdzielni wynosi 244,126. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba członków wzrosła o 15,128 i prawie w całości przypada na spółdzielnie kredytowe.

Pod względem zawodowym członkowie dzielą się jak następuje.

rolnicy	113.508	stanowiąc	46,5 ⁰ / ₁₀₀	ogółu czł.
przedsięb. handl. i wytw.	42.566	„	17,4 ⁰ / ₁₀₀	„ „
robotnicy	29.109	„	11,9 ⁰ / ₁₀₀	„ „
urzędnicy	28.957	„	11,9 ⁰ / ₁₀₀	„ „
inni	29.986	„	12,3 ⁰ / ₁₀₀	„ „

Przewaga rolników zaznacza się szczególnie w spółdzielniach kredytowych i rolniczych i wynosi w pierwszych 61%, w drugich 86%.

Ilość kont wkładowych wynosi 72,186 na ogólną sumę wkładów krótkoterminowych i długoterminowych w sumie 21,002,442 zł wobec 10,934,789 zł w roku ubiegłym. Jeśli do rachunku wkładów dołączymy rachunek bieżący otrzymamy razem 27,294,734 zł. W ciągu roku nowych wkładów wpłacono na sumę 74 milj. zł, wypłacono zaś 23 milj. zł. Wkłady wzrosły o 10 milj. zł w porównaniu do roku zeszłego.

Pożyczek wekslowych udzielono ogółem 214,675 na sumę 110 milj. zł wobec 51,5 milj. zł w r. 1926.

Odpowiedzialność członków w znacznej części ogólnej liczby spółdzielni jest nieograniczona. W szczególności nieograniczoną odpowiedzialność posiadają 204 spółdzielnie kredytowe, 4 spółdzielnie mają odpowiedzialność do wysokości zadeklarowanych udziałów, reszta zaś różnych innych spółdzielni, t. j. 199, odpowiedzialność ograniczoną.

Ogólna suma zadeklarowanych udziałów i dodatkowej odpowiedzialności w spółdzielniach z odpowiedzialnością ograniczoną wynosi 82,6 milj. zł, z czego około 50% przypada na 22 spółdzielnie kredytowe.

Kapitał obrotowy spółdzielni wynosi 128,764,221 zł wobec 71,985,920 zł w roku ubiegłym. Z sumy tej przypada na spółdzielnie kredytowe 65,206,470 zł, na spółdz. rolniczo-handlowe 32,698,507 zł, mleczarskie 1,346,272 zł, inne rolnicze 14,593,919 zł, spożywców 3,034,463 zł, mieszkaniowo-budowlane 8,807,938 zł, rzemieślniczo-handlowe i różne 3,176,652 zł. W pasywach udziały członków wynoszą 9,727,644 zł, i wzrosły o ca 3 milj. zł. Suma funduszy zasobowych i specjalnych osiągnęła 13,577,565 zł. I tu zaznacza się znaczny wzrost funduszy, wynoszący 3 milj. zł.

Kapitały własne spółdzielni związkowych wynosiły 23,355,009 zł, wobec 17,773,949 zł i 12,113,084 zł, w latach poprzednich. W okresie trzechletnim kapitały wzrosły prawie o 100%. Stosunek kapitałów własnych do kapitałów obcych, wynoszących 105,459,212 zł, ustala się jak 1:5,2, w szczególności w spółdzielniach mleczarskich jak 1:2,75, w innych rolniczych jak 1:5,91, spożywców jak 1:3,25, mieszkaniowo-budowlanych jak 1:1,84, rzemieślniczo-handlowych jak 1:3,63 i różnych jak 1:2,69.

Zapas towarów wynosił 7,108,265 zł i był nieco niższy, niż w roku poprzednim. Na powyższe sumy składają się następujące większe pozycje: spółdzielnie rolniczo-handlowe 3,178,915 zł, spółdzielnie spożywców 1,442,139 zł, inne spół-

dzielnie rolnicze 1,177,731 zł. (Cukrownia w Gostyniu 1,1 milj. zł), spółdzielnie różne 1,007,722 zł.

Rachunek strat i zysków zamyka się sumą 30,799,899 zł. W rozchodach największą cyfrę wykazują koszty handlowe i administracyjne (22,4 milj. złotych). Procenty stanowią główne źródło przychodu w spółdzielniach kredytowych, towary, względnie dzierżawy, w spółdzielniach rolniczo-handlowych, spożywców, mieszkaniowych i innych. Na zbiory te przypada prawie 90% ogólnego przychodu.

Zysk brutto na towarach wynosi we wszystkich spółdzielniach związkowych 21,498,657 zł wobec 17,719,441, w roku 1926. Obrót ogólny w spółdzielniach kredytowych osiągnął 1,150,623,962 zł i wzrósł o 100%, co jest dowodem bardzo ożywionej działalności. W spółdzielniach rolniczo-handlowych stosunek kapitału obrotowego do sprzedanych towarów przedstawia się jak 1:3,54. Obroty towarowe „Rolników” wynosiły w sumach pieniężnych 115,3 milj. zł wobec 72,3 milj. w roku 1926, a w ilościach przehandlowanych towarów 10,6 milj. centnarów.

Czysty zysk, wynosił 1,707,220 zł, z której to sumy przypadało na spółdzielnie kredytowe 691,399 zł, rolniczo-handlowe 319,698 zł, inne rolnicze 128,246 zł, spożywców 227,756 zł, mieszkaniowo-budowlane 145,214 zł, reszta zysku przypadała na pozostałe spółdzielnie. Ogółem straty wynosiły 364,089 zł, i, jak z późniejszych bilansów spółdzielni wynika, zostały już w znacznej części wypracowane.

Związek Stow. Zarobk. i Gosp. we Lwowie w r. 1927.

Liczba związkowych spółdzielni z końcem 1927 r. wynosiła 199, z czego na spółdzielnie kredytowe przypada 148, na spółdzielnie wytwórcze 13, spółdzielnie spożywcze 20, spółdzielnie inne 18. W ciągu roku przyjęto 28 nowych spółdzielni, wykreślono zaś 12. Najsilniejszy przyrost wykazują spółdzielnie kredytowe.

	Ilość	Ilość	Właśc.	Właśc.	Robotn.	Urzęd.	
Spółdzielnie	spółdz.	członków	gosp. rol.	wyt. i han.	roln. i prze.	kom. pryw.	Inni
kredytowe	148	172.182	112.809	29.166	4.733	21.969	3.505
wytwórcze	13	1.659	73	613	663	142	168
spożywcze	20	18.825	39	1.498	7.435	6.258	1.595
inne	18	2.861	1.783	356	93	376	253
Razem	199	195.527	114.704	31.633	12.924	28.745	5.527